

KAINA:

Metams 4 rb., pusme-
čiui 2 rb. 10 kap., 3
mėnesiams 1 rb. 10 kp.
1 mėnesiui 35 kap.

Skyrium numeris 5 kop.

BALSAS.

Rugsėjo 8 d. 1915 m.

SKELBIMAI:

Petito eilė (5 skiltys)
prieš tekstą 60 kap.,
po teksto 30 kap.,
Darbo ieškantiems:
eilė 10 kap.

Redakcijos ir Administracijos adresas: PETRAPILIS, Baskov per. № 29, b. 10. (Znamenskų g. kampas). Tel. 652-02.
Redakcijos sekretorius L. Noreika priima kasdien, be sekmadienių, nuo 12—2 val. dieną.

! DIDŽIAUSIA NAUJIENA !
KONCERTAS!!

Taiso Imperatoriaus teatrų artistė M. DOLINA.

Dalyvauja Imperatoriaus teatrų solistai, didžiausias Imperatoriškųjų teatrų choras, du karo orkestru — pučiamų ir griežiamų instrumentų, ir t.t.
Solistai ir choras padainuos ir lietuvių dainų ir kompozicijų. Choras pagiedos sąjungininkių tautų himnus, tarp jų ir lietuvių.

Visas pilnas bus pavestas Petrapilio Lietuvių Komitetui ir apskritai lietuviams nuo karo nukentėjusiems šelpiti.

Koncertas bus rugsėjo 8 d. Činzelio cirke. Pradžią 1³⁰ val. dieną.

Bilietus galima pirkti:

- 1) Centraliniame Lietuvių Komitete—Baskov per. 29—10, telef. 652—02.
- 2) Petrapilio Lietuvių Komitete—Zabalkan. prosp. 30—34, telef. 273—27.
- 3) Pas atst. kun. J. Laukaitį—Masterskaja 9—8, telef. 622—41.
- 4) Pas V. Matulaitį—Fontanka 45—6, telef. 633—21.
- 5) E. Novickio magazine—Pasažas 48, telef. 31—06.
- 6) Pas adv. A. Spurgą—Basein. 60—66, telef. 433—43.
- 7) Pas kun. O. Giedraitienę—Aleksiejevskaja 5, b. 2; telef. 577—99.

- 8) Pas grovienę A. O'Rurk'ienę—Masterskaja 9, telef. 489—64.
- 9) Pas gener. K. Vsevoložskienę—Francuz. nab. 16, telef. 424—34.
- 10) Pas prof. kun. B. Čėsnį—Vos. sala 1 lin. 52, telef. 473—02.
- 11) Pas kanaun. kun. J. Senkų—Nevos pr. 32/34, telef. 75—73.
- 12) Pas notarą Zabielskį—Nevos. pr. 6, telef. 219—67.
- 13) Pas inž. J. Galinį—Vos. sala 27 I. № 6, telef. 608—85.
- 14) Ir Činzelio cirko kasoje.

Lietuvių Balsas.

Šiuo sunkiu laiku Lietuvių Balsas beliko tik vienas lietuvių laikraštis greta „Rygos Garso“. Tad Lietuvių Balsas rūpinsis, kiek galėdamas, visais Lietuvos ir lietuvių reikalais, ypač pabėgėlių, išblaškytų po plačią Rusiją. Jis padės susižinoti pabėgėliams su kito, esant reikalui, duos teisės ir visokių kitokių patarimų ir tt. Jis bus ryšis tarp giminių ir pažįstamų, patekusių į įvairias vietas. Kviečiame visus platinti Lietuvių Balsu tarp lietuvių, kad nieks neliktų be lietuvių spaudos žodžio.

Lietuvių Balsas eina kas savaitė. Jo kaina: metams 4 rb. pusmečiui 2 rb. 10 kap., 3 mėnesiams 1 rb. 10 kap. 1 mėnesiui 35 kap. Skyrium numeris 5 kap.

Petrapilis, rugsėjo 7 d.

Visi gerai numanom, kad dabar mums laikas ne aimanuoti, bet dirbti ir dirbti išsijuosus. Tik pirma reikia nustatyti, kas ir kaip veikti. Mūsų darbas, kaip jau nurodėme praeitą kartą, turi prigulėti mūsų dabarties ir ateities reikalams. Turime pertat išsiaiškinti, ką mes galime nuveikti šiuo atžvilgiu. Šiuo tarpu kalbėsime apie dabarnykštį mūsų padėjimą. Aišku, kad dabar daugiausia mums turi rūpėti pabėgėlių ir likusiųjų vietose šelpimas bei tvarkymas. Veik visa Lietuva užimta vokiečių, taigi mes rūpinties likusiais galime tik šaliniais keliais. Čionai daugias gali padaryti iš vienos pusės Amerikos lietuviai, Prūsų — iš kitos. Amerikoje yra jau nemažas skaičius mūsų padėjimų, tapusių Amerikos piliečiais nebe pirmoj kartoj. Tie jų, kurie turi pilnas piliečio teises, galėtų liuosai atsilankyti Lietuvoje, vistiek, kieno ji būtų rankose. Jiems nebūtų persunku gauti iš vokiečių valdžios leidimas atvažiuoti į užimtuosius miestus. Tenai jie su likusiais vietose lietuviomis inteligentais galėtų nužiūrėti, kas reikia ir galimą daryti. Tik, žinoma, tuščiomis rankomis, be pinigų, daugelio nepadarysi. Čionai reikalas ne vieno žmogaus, ne

vienos kuopos, bet visos tautos. Dabar tėvynė tokiame varge, kokio gal niekad nebūsi mačiusi ir nebematys. Dabar ji reikalauja ne šelpimo, bet gelbėjimo. Taigi sulig reikalo didumo ir amerikiečiai turėtų jai padėti, susitarę iš vieno ir gerai apgalvoję viską. Jie gali liuosai rinkties, drąsiai kalbėtis ir atvirai savo mintis išreikšti spaudoje. Tad tik šaukiame juos, kad gelbėtų tėvynę kol ji yra.

Ką gali nuveikti Prūsų lietuviai, mes negalime nieko tikro pasakyti. Apie jų viešąjį gyvenimą karo metu mes lygiai nieko nežinom. Viena-kita trumpa žinėlė, kurią užčiupome ar anglų, ar rusų laikraščiuose, leidžia manyti, kad jie gali daryti šitą tėvynės naudai. Jie galėtų susižinoti su amerikiečiais ir kartu su jais veikti. Patys mes susižinoti su jais negalime jokiu būdu. Todėl turime viską palikti jų nuožiūrai.

Ką mes patys galime ir privalome daryti pirmų-pirmiausiai — tai šelpiti pabėgėlius. Čia nemaža jau padaryta, bet dar daugiau reikia atlikti. Užimant vokiečiams didesnę Lietuvos plotą, pabėgėlių skaičius didinasi, nes nemaža jų turi palikti savo kraštą per prievartą, o kiti iš liuosos noro. Materialinai sušelpiti jų visų savo lėšomis mes negalime. Valstybės priedermė duoti jiems maistą ir stogą.

Taip ir daroma. Ar užtektinai, mūsų pačių turi būti rūpestis sekti. Tam reikia gerai sužinoti, kiek yra pabėgusių, kur jie, koks jų likimas ir t.t. Šios žinios reikalingos ir kitam daiktui.

Kol vietų gyventojai, kur karo audra pasiekdavo, kėlėsi į kitas Lietuvos dalis, užtakdavo aprūpinti jų materialinį likimą. Būdami tarp savųjų jie jautėsi esą tėvynėj. Jie galėjo ramiai laukti tos valandos, kada galima bus pargrįžti savo tėviškėn. Lietuvai jie negalėjo pražūti, jauzdami visur jos gyvenimo pulsą. Kitaip dalykai virto, kada prireikė kraustyties toliau, jau svetur. Nėšinties reikėjo tenai, kur galima, taigi didelių būrių vienoj vietoj sunku surasti. Išsimėję po visą plačiąją Rusiją, jie nutraukė ryšius su tėvyne ir su kitais lietuviomis, kurių buvo tas pats likimas. Pertai graso pavojus, kad jie neprazūtų Lietuvai ir nenuskęstų svetimų tautų bangose. Kad tai neatsitiktų, priemonė tam viena: sutraukytus ryšius vėl sumegzti, suvienyti moralinai visus lietuvius, teikti jiems žinių apie kits-kitą ir apie bendrus reikalus, žodžiu, pagaminti jiems lietuvišką dvasios maistą. Aišku, kad tai galima atlikti tik per laikraščius. Ši sunki darba sunkioj valandoj mes imam ant savęs. Jis vaisingas galės būti tik tada, jei visi lietuviai, kuriuos pasieks mūsų balsas, padės mums. Jaučiame visą keblumą ir visas kliūtis, kurios yra ir bus. Betgi tuo metu, kada tautų likimas, ir mūsų kartu, griežtai mainosi, likti patamsėj, nežinoti, kas kur dedasi, savo svarbiausius ir vyriausius reikalus berisiant, eiti apygraišiomis būtų didžiausia nuodėmė tėvynės akyvaizdoj.

Amerikiečiai, dabar jūsų eilė atėjo!

Karui prasidėjus ir mūsų Tėvynę Lietuvą nelaimėi ištikus, Centralinis Draugijos Komitetas kvietė jus, mūsų broliai, iš už vandenyno ištiesti

savo duosnią ranką nukentėjusiems del karo sušelpiti. Kvietėme prie šio darbo prisidėti žinodami, kad Amerikos lietuviai visuose svarbiuosiuose reikaluose prisidėdavo savo aukomis.

Mums buvo aišku, kad jei „Saulės“ kursams buvo sudėję 30.000 rub., jei apie 50 tūkstančių sumetė Tautos Namams pastatyti, tai šiuo metu, kada mūsų Tėvynė kenčia naapsakomai sunkius vargus, kada ji reikalauja iš savo sūnų nepaprastų aukų, didelio pasišventimo, nepaprastos energijos ir didžiausios vienybės, — amerikiečiai ateis savo Tėvynei su pašalpa. Mes neklydome taip manydami.

Greitu laiku atėjo žinių, kad Amerika organizuojasi, telkiasi į būrius, būrelius, renka aukas Lietuvos reikalams. Tulam laikui praėjus gauta ir aukų. Ne viena dešimtis tūkstančių iplaukė Centralinio Komiteto kason, tuo būdu neviena ašara vargšų ir našlaičių buvo nušluostyta, ne viena tūkstantinė žmonių buvo papenėta amerikiečių aukomis.

Be abejonės dera jiems už tai didelė padėka. Bet mes, lyg ir nujausdami, kad mūsų Tėvynei-Lietuvai lemta yra susilaukti dar didesnių vargų, kurie pareikalaus iš savo sūnų dar daugiau aukų, laukėme to momento, kuomet reikalinga bus įtempti visos amerikiečių pajėgos. Laukdami to momento nesėdėjome susidėję rankų, bet klebenome, šaukėme rusų visuomenę prisidėti pinigais prie mūsų nelaimių sumažinimo. Mes turėjome moralinę teisę iš jų organizacijų laukti pašalpos, nes kenčiame už visą valstybę. Reikia pažymėti, kad užuojautos pas juos radome, radome ir pinigų.

Mūsų Komitetas jau privedė savo biudžetą iki 200.000 rublių mėnesiui, išplėtė savo veikimą visoje Lietuvoje, pasiekė išsisklaidžiusius po plačiąją Rusiją lietuvius, rūpindamos, kiek galint, juos sušelpiti. Mūsų veikimas buvo vaisingas pačioje Lietuvoje, kol didžioji Lietuvos dalis nebuvo vokiečių užimta. Dabar virto kitaip. Mūsų globiamieji pabėgėliai pasitrau-

kė toliau Rusijon, mūsų skyriai ir mūsų įstaigos, kurios buvo vietose, vokiečių užimtos. Lietuvių virš 500.000 po Rusiją pasklido. Susitikome su didžiausiu reikalu, su nauju darbu. Visą savo veikimą gavome nukelti Rusijon. Bet dauguma lietuvių pasiliko vokiečių užimtose vietose.

Teko mums aplankyti mūsų vietas ir gerai išsivaizdiname sau, kiek ten vargo ir skurdo mūsų broliai kenčia, kaip reikalinga jiems neatidėtiną pagalbą, bet, deja, mes jau dabar jiems nebegalime padėti. Mes esame nuo jų atskirti ir su jais jokių santykių nebegalime turėti. O padėti norėtume ir padėti būtina reikalinga.

Taigi dabar kaip tik atėjo Jūsų, Amerikos Lietuviai, eilė, kada jūs už mus galingesni. Paimkite jus dabar tos Lietuvos šelpimo darbą į savo rankas ir savo Tėvynę, kurios mes pasiekti nebegalime, eikite negaišiodami su pašalpa.

Išjudinkite visus lietuvius, sutelkite į būrius visas Amerikos kolonijas, klebenkite į visų širdis, kvieskite į darbą.

Čia nėra vietos ginčams, per kiek rankas ar kokią organizaciją jūsų aukos eis. Kiekvienas iš mūsų, atmindamas valandos svarbumą, turi aiškiai išsivaizdinti sau vyriausį tikslą — nelaimingos Tėvynės gelbėjimą, alkanų brolių papėmimą, našlių ir našlaičių sušelpimą. Buvo laikas, kada Tėvynė iš mūsų, amerikiečiai, laukė vien aukų, dabar jau to nebeužtenka. Reikalinga organizuoto darbo, reikalinga žmonių.

Kiekviena jūsų organizacija, kiekvienas jūsų fondas gali čia šventą darbą varyti. Jei kam nors pasirodytų, kad čia svarbu pasidalyti į būrius sulig pažirų arba nuomonių vienodumo, teskirstosi, teveikia, derindami savo veikimą vardan bendro prakilnaus tikslo.

Nors mes tvirtiname, kad praktikoje to reikia vengti ir geriausia visus į vieną būrį telti. Kaip gi dabar tą darbą praktikoje atlikti? Mums rodosi būtų naudingiausia, jei amerikiečiai sudarytų skrajomajį būrį iš jaunuomenės 20—30 žmonių. Į tą skaičių įeitų ir keli gydytojai. Tą skrajomajį būrį paleisti į Lietuvą, kur jie galėtų, pasiskirstę į būrius, su vietos žmonėmis, Lietuvoje pasilikusiais, susitarę, organizuoti visą šelpimo ir medicinos pagalbos darbą.

Tie siunčiamieji žmonės turi būti gerai organizuoti ir, kas svarbiausia, disciplinuoti. To būrio priešakyje reikia pastatyti žmogus su autoritetu ir jam pavesti sau padėjėjus pasiskirti. Visi siunčiamieji žmonės turi būti Amerikos piliečiai, nes tik juos vokiečiai tepriims prie to darbo ir neišdrins konfiskuoti atvežtų su savim daiktų. Reikia turėti omenyje, kad prisiėm tam būriui ne tiek pinigų dalinti, kiek visokių produktų gabenti.

Mūsų Komitetas galėtų kokioje nors neutralinėje šalyje turėti savo agentus ir būriui atvykus arba jo įgaliotiniui, galėtų įvairius nurodymus duoti, su jais pasitarti.

Vis tai darbas be galo svarbus, ir jo reikia kuogreičiausiai imties.

Visas smulkmenas, organizacijos klausimus plačiai pasvarstykite savo laikraščiuose ir mitinguose.

Atminkite viena: Lietuva varguose paskendus, Lietuva pavojuje. Ji laukia iš savo sūnų pasišventimo, o jų sąj tarpe, mums rodos, to nestinga.

Darbas skubotas, kiekviena valanda brangi. Reikalinga kuoveikiausiai organizuoties. Tad, amerikiečiai, į darbą, jūsų eilė atėjo.

Martynas Yčas,

Lietuvių atstovas V. Dumoj,
Centralinio Lietuvių Draugijos
Komiteto nukentėjusiems del karo
šelpiti pirmininkas.

Latvių suvažiavimas.

Petrapilyje rugpjūčio 30 ir 31 dienomis buvo suvažiavimas visų latvių organizacijų, kurios rūpinasi pabėgėlių ir apskritai nuo karo nukentėju-

siųjų reikalais ir šelpimu. Vyriausias suvažiavimo tikslas — sudaryti centralinę įstaigą, kuri jungtų visas tos rūšies latvių organizacijas, — ir tas, kurios jau yra ir darbuojasi, ir tas, kurios dar gali atsirasti. Suvažiavime dalyvavo ir Visos Rusijos miestų sąjungos atstovas Ovčinnikovas. Jis taip pat nurodė, kad pabėgėliai išsiplašė po visą Rusiją, kad jų priplūdo netik miestai, bet ir miškai, kad atskirų organizacijų darbo neužtenka, kad reikalinga sujungti visos organizacijos, kad galima būtų pakelti rimtas balsas, ieškant lėšų ir jas skirstant. Suvažiavimas nutarė įsteigti Petrapilyje centralinį organą, kuriame būtų 22 nariu, vadinas, visų esamųjų visuomenės organizacijų atstovai, organizacijų, kurios teikia pašalpą pabėgėliams.

Suvažiavimas išreiškė pageidavimą, kad pabėgėliams tuojau, kaip tik bus galima, būtų leista grįžti į savo tėviškę, kad juos tada dykai vežtų geležinkelio ir, atsiradus reikalui, duotų net pašalpos.

Suvažiavimas džiaugdamasi pritarė latvių pašalpos draugijos darbams, ypač jos pabėgėlių šelpimo skyriui Rygoje, kuriame susidėjusi darbuojasi latvių inteligentija, vadovaujant centraliniais latvių ūkininkų draugijai. Įsteigti prie didelio Lubanės kelio maitinimo ir gydymo punktai, kurie apsaugojo nuo užkrečiamųjų ligų ir nuo bado 100.000 pabėgėlių iš Kuršo ir Kauno gubernijų — yra tat tikras tos draugijos nuopelnas.

Prieš iškilmingai baigiant suvažiavimą, buvo paskelbtos suvažiavimo ir jo prezidiumo sustatytos rezoliucijos. Jos svarbios, ir jas verta išidėti visiems, kas tik rūpinasi pabėgėlių šelpimu. Jos rodo pabėgėlių, ypač kitataučių, padėjimą ir nurodo priemonių, kuriomis galima būtų tas padėjimas šiek-tiek palengvinti.

Rezoliucijos tokios:

„Atsimenant, 1) kad karas apėmė labai didelius plotus, o mūsų visuomenė ir vyresnybė pasirodė nepasiruošę gabenti kitur didelis žmonių minias; 2) kad, nežinant latviams gyvenimo būdo ir sąlygų, atsiranda jiems daug kliūčių; 3) kad paliktas turas ir pastogė greičiau žūsta ir yra naikinama, — latvių pabėgėlių šelpimo organizacijų suvažiavimas randa reikalingu patarti Latvių Žemės gyventojams latviams nemesti paskubomis ir neapgalvojus savo įgyventų vietų ir būti jose, kiek tik galima“.

Samaros, Viatos gubernijose, apskritai Urale ir Sibiroje vietos valstiečiai laiką latvių vokiečiais, o vyresnybė žiauriai juos priimanti. Latviams pabėgėliams gyvenimo sąlygos tose vietose esančios be galo sunkios. Tad del klausimo, kur reikia gabenti pabėgėliai latviai, suvažiavimas priėmė tokią rezoliuciją:

„1) Pabėgėliai latviai reikia siųsti visų-pirma į tas Baltijos pajūrio vietas, kurioms dar negroso priešininko antplūdis; 2) ne Baltijos kraštuose latviai reikia įtaisyti gyventi ne po vieną, bet maž-daug didelėmis kuopomis; 3) jokiū būdu pabėgėliai latviai negalima siųsti į Samaros ir Viatos guberniją, į Urąlą ir Sibirą. Keliant pabėgėlius iš vietos, taip-pat grįžtant pabėgėliams po karo į tėviškę, visuose miestuose ir stotyse, kur tik pabėgėliai keliauja, vyriausybė turi kviesti ir latvių organizacijų atstovus, kad jie dalyvautų pabėgėlių tvarkymo reikale“.

Valstybės Dūmos nariui Zalitui pasiūlius suvažiavimas priėmė tokių rezoliucijų, kuriose išreikšti šie pageidavimai: 1) vienos ar kitos vietos gyventojams turi būti, kiek galint, išanksto pranešama, kada reikia iš ten kelties; 2) keliameji iš vietų gyventojai turi būti siunčiami į tam tikras vietas, latvių organizacijų įgaliotinių išanksto ištirtas; 3) su pabėgėlių traukiniais lig paskirtosios vietos turi važiuoti latvių pasiuntiniai; 4) kelyje maistas pabėgėliams turi būti duodamas veltui; 5) visose dideliosiose geležinkelių stotyse turi būti įtaisyti maitinamieji punktai, barakai, žinių teikimo biurai ir veltui gydoma; 6) visose geležinkelių stotyse turi būti veltui duodamas virintas karštas

vanduo ir valgomieji daiktai; 7) visuose latvių pabėgėlių reikaluose ir vyriausybės įstaigos, ir rusų visuomenės organizacijos turi darbuoties sutartinai su latvių visuomenės organizacijomis, kurios rūpinasi pabėgėlių šelpimo reikalais.

Kad būtų kaip reikiant gerai dirbamas pabėgėlių šelpimo darbas, suvažiavimas išreiškė pageidavimą, kad būtų mobilizuota visa latvių inteligentija.

Be to, pageidavimuose buvo nurodyta, kad geriau būtų sutvarkytas rekvizicijos komisijų darbas, kad latvių kredito draugijoms išdas duotų lėšų išmokėti idėlius pabėgėliams, kurie dabar kenčia tokį didelį vargą. Kad Rusijoje latvių nelaikytų vokiečiais, suvažiavimas išreiškė pageidavimą, kad rusų spauda duotų liaudžiai tikrų ir teisingų žinių apie latvius ir latvių tautą.

Suvažiavimas, apsvaustęs karo daromų gyventojams nuostolių klausimą, pripažino, kad kainuojamosios komisijos tose vietose, kurioms graso priešininko antplūdis, nesitęzdamos visa įkainintų ir dokumentus padėtų tikroje vietoje.

Apie Valstybės Dūmą.

Iš rusų spaudos.

Paskutiniu metu Rusijos visuomenę daugiausia judino V. Dumos paleidimo klausimas. Gandai, kad V. Duma šit jau būsianti paleista, nesiliauna nuo pat jos darbavimosi pradžios. Juo ilgiau V. Duma darbavosi, juo tie gandai augo stipryn. Kartu ir spaudoje, ir visuomenėje buvo išrodinėjama, kad to nebūsiu, kad V. Duma turinti darbuoties nuolat, be pertrūkio; kad ji dar tik iškėlusi svarbiuosius, opiuosius klausimus: apie visos valstybės, jos pramonės, jos visų pajėgų suorganizavimą, apie suorganizavimą stiprios, turinčios visuomenės pasitikėjimo vyriausybės ir t.t., bet tų klausimų ji dar neįkunijusi, tad V. Dumos uždavinys nėsas dar atliktas, ir dar ilgai nebūsianti paleista. Paskutiniu metu susidarė pažangusis V. Tarybos ir V. Dumos blokas. Gandai apie Dumos paleidimą dar daugiau sustiprėjo. Jau rusų spaudoje imta minėti ir paleidimo diena: tai rugsėjo 4, tai 5, tai pagaliau 3 diena. Dabar V. Duma jau rugsėjo 3 d. paleista ligi lapkričio 1 dienos. Gandai virto faktu. Jie jau nebegali nieko jaudinti. Bet kaip žiūrėjo rusų visuomenė ir jų spauda į V. Dūmą, į jos darbavimosi be pertrūkio ir jos paleidimą, koks buvo rusų visuomenėje upas, matyti kad ir iš toliau dedamojo straipsnio, paimto ne iš opozicijos laikraščio, o iš „Novoje Vremia“. Jeigu taip kalba apie V. Dumos uždavinius ir jos paleidimą, tos rūšies spauda, kaip „Novoje Vremia“, tai apie pažangiosios visuomenės pažiūras į tuos klausimus nėra ko ir bekalbėti. „Novoje Vremia“ balsas rodo tik, kaip rusų visuomenė ir spauda jau buvo susisolidarizavusi. „Novoje Vremia“ № 14181 (rugsėjo 2 d.) rašo taip:

Be paprastųjų karo baimių, atsiranda dar baimės del Valstybės Dūmos likimo. Ar tikrai turi pamatą kalbos, jog tokiu būdu būsiąs pabaigtas ginčas apie „valdžios atnaujinimą“, mes dar nieko nežinome. Bet patsai tas dalykas, kad gali plačiai pasklisti baimė del žmonių atstovybės, ar nėra dar vienas argumentas, jog reikalingas būtent toks „atnaujinimas? Šalis niekados nebuvo taip stengusis susivienyti su vyriausybe, kaip šiuo nepaprastuoju momentu, tuo gi tarpu mes kur-kas toliau nuo šito vienijimosi, kaip karo pradžioje, kada visuomenė suteikė, nesulyginti, su blogesniu, kaip dabar, ministerių kabinetu. Kodel tati taip? Atsakymas mums rodosi aiškus. Tada, karui prasidėjus, mūsų vyriausybės tradicijomis, ruošėsi kariauti viena vyriausybė, tuo tarpu ji nesuprato, kad karą pradėjo žmonės. Dabar, kai jau suprasta, jog tat — paklydimas ir jog toksai, kaip šis, karas tėra darbas tikrai pačių žmo-

nių, pirmutinio „vienijimosi“ — vien tik žodžiais pasirodė permaža tikram vienijimuisi.

Dirbtinės pastangos iširusioms dalims sulipdyti, steigiant prie vadybų visuomenės — vyriausybės organizacijas, neįvykdė visuomenės ir valdžios susivienijimo. Jos tiktai dar aiškiau parodė, jog negalimas toks padėjimas, kada visuomenė, mobilizuojanti savo pajėgas darbui armijos užpakalyje, nesutinka su vyriausybe del klausimo, kaip rūpintis bendruoju darbu, ir todel, suprantamas daiktas, nepasitiki.

Del priezasties nepasitikėjimo šio meto kabinetu susidarė V. D. ir V. T. pažangusis blokas, kurio dėka susijungė, rodos nesujungiami, elementai. Del reikalavimo valdžios, kuria pasitiktų šalis, susiję vietose įvairios visuomenės organizacijos, pradedant sostinėmis ir baigiant užkampiais. Nejaugi ištikrųjų visa tat yra tiktai vaisius užpūsto laikino ūpo, prieš kurį dabartinis kabinetas gali atstatyti kažkokį tvirtą savo darbų pamatavimą? Bet kur valdžios darbai krašto labui? Mes jų nematome, kaip kad nematome pačios vyriausybės, negirdime jos balso. Ištikrųjų, gali būt, gauname pažymėti kaip tik priešingą — tradicinį vyriausybės nepasiruošimą padėti organizacijoms ir, senu atminimu, net nemėgimą šitų organizacijų.

Visuomenės pajėgoms tikru jungiamu centru buvo Valst. Duma. Ji šaukė visuomenę, teikė moralinės pasipirties savo sukeltosioms žmonių pajėgoms, gi ji, pagalios, iškėlė ir valdžios klausimą, — valdžios, kuri sugebėtų vadovauti mobilizuotam mūsų armijos „užpakaliui“.

L. N.

Centralinio Liet. Draugijos Komiteto

nukentėjusiems del karo šelpiti darbai.

I. Įgaliotinių pranešimai:

Kun. P. Jokubėno, 30—VII.

Nuo Remershofo, Taurkalnio ir Neuguto į šiaurę ir rytus traukia kelios dešimtys tukstančių pabėgėlių. Keipeno dvare darbuojasi Rekvizicijos Komisija. Pabėgėliai kraustosi dažniausiai su manta ir galvijais. Jie laikosi miškų ir laukų-pievų, kad galėtų naudoties ganiavomis. Atsitinka, kad visa šeimyna kraustosi be arklių. Manta ir vaikai sukrauti mažan vežiman dvim ratais. Vyras traukia, o moteris stumia. Remershofo iki pusiau liepos veikė Miestų Sąjungos maitinimo punktas, vėliau, dėl strategijos priežasčių, turėjęs pasitraukti. Nuo liepos 26 d. Keipeno dvare veikęs latvių maitinimo punktas. Kreucburge veikia Miestų Sąjungos maitinimo punktas. Lietuvių Draugija visame šiame rajone buvo išplėtusi veikimą per tam tikrus įgaliotinius ir skrajomuosius maitinimo punktus.

Adv. pad. K. Šalkauskio, 30—VII.

Vitebske išviso pabėgėlių virš 2.000 žm., jų tarpe lietuvių apie 400 žm. (vaikų iki 5 m. — 71 ir iki 10 m. — 54). Dauguma pabėgėlių — latviai. Be žydų organizacijų, darbuojasi Didžiosios Kunigaikštystės Tatjanos Komitetas. Duodama vidutiniškai dienai: 1/2 sv. mėsos, 2 dubiniu viralo, 2 sv. duonos, 4 gabalėliai cukraus ir verdas vanduo. Vyrų lietuvių neteko matyti, nes visi, kur kas galėjo, išėję uždabiams. Tuo tarpu

latvių palaidų, be darbo labai daug. Pažymėtina, kad latviams pabėgėlių dalia vargti tenka truputį geresnėmis sąlygomis, nekaip lietuviams. Lietuviai lig ir nustumiami antron vieton. Pabėgėliams lietuviams, be pašalpos, reikėtų nusiųsti tikybinių knygų, abėcėlių ir šiaip populiarių leidinių.

Pr. Penkaičio, nuo 26—VII iki 31—VIII.

Vileikos geležinkelio stotyje buvo apie 20 šeimynų lietuvių pabėgėlių iš įvairių Kauno gub. miestelių, daugiausia iš Šiaulių ir Obelių. Vaziavo daug kas kur: į Karkovą, į Jekaterinoslavą, Juzovką, tų vietų visai nežinodami ir jokių pažįstamų tenai neturėdami. Visi skundėsi neturi pinigų, bijo bado patirti.

Minske mūsikių lietuvių pabėgėlių bus arti 1.000, daugiausia iš Suvalkų žemės. Pašalpos ieško aiški ¼ dalis. Yra trys maitinimo punktai. Arti Bresto stoties pabėgėlių bendrabitis — tai didelis, iš lentų sukalta, tvartas. Jame glaudžiasi apie 200 žmonių, jų tarpe mūsikių 50. Miega stačiai ant drėgnos žemės, arba kurne-kur ant šiaudų. Maitina pabėgėlius skįsta, nešvaria sruba ir duona. Pro Minską važiuoja vis nauji pabėgėliai. Kartais per dieną pravažiuoja virš 200 vienu lietuvių. Vieną partiją teko matyti. Daugiausia iš Suvalkų gubernijos. Visi jie buvo labai vargingame padėjime.

Bobruiske lietuvių pabėgėlių buvo apie 20 šeimynų iš Radviliškio ir Šiaulių. Daugumai jų apsieina be pašalpos. Komitetų nėra. Veikia tik tai žydai, šelpdami savuosius ištremtuosius. Kaip tik tuo metu traukė pro Bobruiską apie 60.000 pabėgėlių iš Cholmo, Liublino ir kitų Lenkijos vietų.

Žlobine lietuvių pabėgėlių apie 100.

Daugumas iš Kauno gub., keletas iš Suvalkų pusės. Dažniausia miestelėnai, amatninkai ir šiaip darbininkai.

Mogileve lietuvių pabėgėlių daugybė. Registracijos lakštuose stotyje jų pažymėta virš 1.500. Ištikrųjų bus kur-kas daugiau. Daugumas iš Kauno gub. Kai kurie nemoka jokios kitos kalbos. Stotyje pabėgėlius sutikdavo susijungę vietos Komitetai, bet ištikrųjų daugiausia darbavosi žydai. Pabėgėliai valgiu aprūpinami gerai, tik su pastoge bloga. Arti Mogilevo yra grynų lietuvių kaimas. Pasirūpinta, kad lietuvius valstiečius siųstų į šį kaimą. Jungtinis Komitetas tokį pasiūlymą maloniai priėmė.

Nevelj mūsų pabėgėlių lietuvių — apie 15 šeimynų. Pašalpa nebuvo teikiama.

Novo-Sokolnikuose, Sebeže ir Rezeknėje pabėgėlių grūstė prigrūsta; daugiausia miestelėnai iš Kauno gub.

Toropcan ima plaukti buriu pabėgėlių, jų tarpe ir lietuviai.

Rževe lietuvių pabėgėlių daugiau ne 150 žmonių.

Polocke mūsikių bus apie 500 žm. Pašalpa teikiama 150 žm. Teikiama tik valgis ir gydytojo pagalba. Yra du maitinimo punktai — Raudonojo Kryžiaus ir žydų Maskvos Draugijos skyrius. Miestų Sąjungos igaliotinis įsteigė ambulatoriją, maitinimo punktą (trečią) ir rūpinasi kova su užkrečiamosiomis ligomis. Arti Polocko (30 verstų atstumu) yra lietuvių kaimas. Tenai žadama nusiųsti norinčius apsigyventi kaime lietuvius.

Viazmoje lietuvių pabėgėlių bus apie 250 žm., bet juos žadama gauti toliau į Rusiją. Daug važiuoja pro šalį. Vietos Komitetai rūpinasi pabėgėliais, duoda maisto.

Prie-

glaudose ankšta ir nešvaru.

Du mirė stotyje.

Kalugoje mūsikių pabėgėlių bus apie 300 žm., jų 20 šeimynų šelpia vietinis Tatjanos Komitetas. Arti Kalugos yra lietuvių kaimas. Rūpinamasi įsteigti tenai lietuvių mokykla.

TĖVIŠKĖLEI.

Tartum sapnas, tartum nykus,
Dyvinas, skaudus,
Nesudrumstas atminimas
Tėviškės klaidos.
Aš kas naktį, žiauria, juodą,
Ausdamas godas
Nuteriotos tėviškės
Nykdamas verkiu.
Tiek išvargus, tiek kentėjus,
Amžiais užmiršta,
Vėl paplūda kraujo upėmis,
Nemunais plačiais.
Nežinojai, kur grumtojo
Pragaro ugnis,
Tik savyj auklėjai skaisčius
Sielos siekimus;
Tik jutai brangiasias giesmes —
Nemuno bangų,
Paslaptingus, išganingus
Gaudesius varpų...
Aš išguitas šiaurės tyruos
Prieblinda, nakčia
Atsiklaupiu susigrauzęs:
Tėviškėle Tu!

B. KAUNIS.

Korespondencijos.

Vilnius. Mes sau gyvenam kaip žirnis prie kelio. Pirmą baisiai girdėti buvo armotų trenksmas, dabar ne. Tik aeroplanai neduoda ramumo, giediose dienos kaip gyliai laksto. Kareiviai šauda į juos. Augštai matyti sprogstančių granatų, bet jau pripratome prie jų.

— Vilniuje tebeina „Viltis“ ir „Aušra“. Pasirodys ir „Vairas“.

— Vilniaus padėjimas neaiškus, todėl ir Lietuvių Komiteto padėjimas eina keblyn. Kas bus toliau, Dievas žino, tik dabar vargo ir pabėgėlių labai daug.

Dabar Vilniaus Skyriaus žinioje yra 3.000 pabėgėlių ir jų skaičius vis auga ir auga. Užėjus šalčiams, pabėgėliai lenda iš miškų ir spraudžiasi su vaikų krūvomis miestan. Apiplūšę, nuvarge, basi.

Kai labiau pašals, gali būti labai bloga. Vilniaus Skyrius ima ir ima miltus tukstančiais pūdų.

Skyrių pirmininkai maldaute maldauja Komiteto pašalpų pinigais. Nauadvaryje apie Eišiškių yra 3.000 pabėgėlių. Šešuolių apylinkėje, kur yra nemaža padegusių ūkininkų, sunku gauti dektukų, sukraus, druskos ir už pinigų (druskos svarui moka 20—25 kap.). Rudninkų girioje pelkėse ant salos gyvena su visa manta išsikraustę Trakų apylinkės gyventojai, priešakyje su kun. dekanu Maliukevičium, kaip žydai su Maižiešium (jų esą ten apie 20.000). L. Komitetas davė tai miniai kiek miltų ir kitokio maisto. Visi jie laukia iš L. Komiteto pagalbos, kaip žydai laukė dangaus manos. Ir dešimtos dalies jų prašymų Komitetas negali patenkinti, nes pats liktų be skatiko, o juk jo lėšomis, jei Vilnius būtų atskirtas ir patektų vokiečiams, reiktų maitinti alkani, laikyti vaikų, pavargėlių ir ligonių prieglaudos, rūpinti švietimo reikalai. Nors Komitetas labai šykščiai gyvena, pinigų jam liko labai maža.

Tuo tarpu kitų organizacijų darbavimosi sukoncentruotas geležinkeliais ar plentais, kur pabėgėliai veržiasi į geležinkelius ir toliau kraustosi į Rusiją. Tų organizacijų tikslas skubinančiuosius Rusijon iš Lietuvos gyventojus vienam kitam kartui pavalgydinti, o dauguma, minios pabėgėlių, kaip tik laikosi toli nuo viešųjų kelių ir prie jų steigiamųjų punktų.

Be to, dabar yra priverstinai įsakyta gabenties iš rajonų, kurie yra už Vilniaus. Unturkė, Malėtai, Giedraičiai, Labanoras, Širvintos, Šešuoliai, Kiauklės, Maišiogala — vis tai lietuvių gyvenamos parapijos po 4—8 tukstančius žmonių, o su žydais ir rusais bus po keliolika tukst. Vis kyla ir kyla pabėgėlių bangos, vis daugiau vargo ir daugiau reikia lėšų. Tuo tarpu Lietuvių Komitete jų taip

siaura. Vilniaus Lietuvių Komitetui reikia bent 300.000 rub., kad nors šiek tiek aprūpinus pabėgėlių reikalus.

Vilniaus miesto valdybai — lenkams — atiduota visokios valdžios įstaigos, kalėjimai, gimnazijos ir t.t. Lenkai steigia Vilniuje visose viešose vietose: Šnipiškėje, Lukiškėje ir miesto viduryje visokių savo įstaigų: valgyklų, prieglaudų ir šiaip jau užėnamųjų butų išu skaityklomis. Sako, nori tokiu būdu reprezentuoti Vilnių, kaip grynai lenkišką miestą.

Jie glaudžia dabar pabėgėlius daugiausia iš Vilniaus apylinkės (nemo-kančius lietuviškai). Lietuviams, kurie buvo pas juos seniau, sako — jūs esat pasilsėję, užleiskit vietą naujai atbėgusiems, — ir daugiau jų nebe-laiko.

Lenkai steigia vidurines mokyklas. Lietuvių ir-gi panorėjo įstoti įsna. Iš jų reikalauja išmokti lenkų kalbos. Tad aišku, kad miesto valdyba lietuvių švietimu nesirūpins ir L. Komitetui reikėtų pačiam pasirūpinti tuo dalyku.

— L. Komitetas sutiko atgaivinti šv. Mikalojaus vaikų prieglaudą. Nupirktuose amatų mokyklai namuose turima apie 60 vaikų. Vaikų užlaikymui Komitetas šiuo tarpu davė pinigų. Bet dabar, beaugant pabėgėlių skaičiui, tolimesniai laikui ta prieglauda gal negalės nieko gauti. O vaikų vis veda. Kas dieną po kelio-lika. Nei Komitetas gali steigti naujos, nei galima priimti į šią prieglaudą. Kitą syk atvedę paleidžia vaikus ant šv. Mikalojaus bažnyčios šventoriaus, arba ištisą dieną stovi, maldaudami priimti vaikus.

Prieglaudos išlaikymas atsieina mėnesiui apie 690 rub. Jai butinai reikalinga rasti lėšų.

Valstybės Dūma.

Rugsėjo 3 d.

Jau ilgai buvo kalbama, kad V. Dūma būsianti kuriam laikui paleista, ir rugsėjo 2 dieną pasklido jau tikra žinia, kad tos kalbos esančios teisingos ir ryt busias paskutinis Dūmos posėdis. Todel rugsėjo 3 dieną į Tauridos rūmus ėmė rinkties jau anksti nuo ryto atstovai nerimaudami, norėdami greičiau sužinoti, kas bus su V. Dūma, ir pasitarti su kitais. Atstovai, net ramiausiai, visi neramūs, kalbasi, tariasi sustoję būreliais. Rodičevas ir kiti sako, reikią būti ramiesiems ir elgties parlamentariškai. Dziubinskis sako, reikią atstovams veikti bendrai su žmonėmis, nes kitaip atstovai liksią pašaly, — reikią atsisakyti nuo atstovavimo. Ščepkinas priešinasi jam, esą tat rusų būdas tuoj atsisakyti nuo atstovavimo, — darykite, vadinas, jūs visa be manęs, o aš einu sau. Puriševičius tik rankomis skėtroja. E. Kovalevskis nurodo, kad visose konstitucinėse šalyse parlamentai yra paleidžiami susitarus ministrių tarybos pirmininkui su parlamento pirmininku. Dabar gi ministrių tarybos pirmininkas nerado net reikalingu pranešti V. Dūmos pirmininkui, kad jis noris prašyti paleisti Dūmą.

11 valandą prasideda V. Dūmos senjorenkonvento, t. y. prezidijumo ir partijų vadų tarybos posėdis. Dūmos pirmininkas praneša, kad Dūmos darbai pertraukiami ne ilgiau, kaip iki lapkričio mėn., ir kad jis sušaukęs tarybą pasitarti apie šios dienos programą ir apie įtraukimą dienos tvarkon V. Dūmos narių rinkimo tam tikron pabėgėlių tarybon. Programan tie rinkimai patekė netyčia, bet dabar, apskelbus tam tikros pabėgėlių tarybos įstatymą, tas punktas jau tikrai reikią įtraukti dienos tvarkon.

Senjorenkonvente kyla ginčų dėl rinkimų įtraukimo dienotvarkėn ir del V. Dūmos narių dalyvavimo tam tikrose tarybose prie ministrių. Levšovas, kraštutinis dešinysis, mano, kad rinkimai turį būti, kadangi tas klausimas šiaip ar taip jau pateko programan. Miliukovas pranešė, kad kadetų frakcija nutarusi atšaukti sa-

vo narius iš visų tam tikrų tarybų. Ji esanti tos nuomonės, jog atstovų darbas tam tikrose tarybose galis būti naudingas tik tada, jei darbuosis pati V. Dūma. Pasilikdami dabar tarybose, Valst. Dūmos nariai lyg pakeistų ją pačią, lyg jiems priderėtų dabar V. Dūmos kontrolinės funkcijos. Krupenskis jam priešinasi. Jis randas pabėgėlių šelpimo organizavimo klausimą tokiu svarbiu, kad atstovai neturį šalinties nuo šio darbo. Karštai pratarė Dmitriukovas. Jis negalįs suprasti, kokiais tikslais buvo vadovaujama vyriausybė, uždarydama V. Dūmą, kurios darbas šiuo metu esąs ypatingai reikalingas šaliai. Dmitriukovo kalba padarė didelį įspūdį klausytojus. V. Dūmos pirmininkas Rodzianka šaukė visus būti ramiems, atkartodamas, kad įveiksią tas, kas turėsias tvirtesnius nervus.

Toliau kilo ginčų del pačios šio paskutiniojo posėdžio dienos tvarkos. Reikią arba tikrai apskelbti įsakymą apie V. Dūmos darbų pertrauką, arba leisti įtraukti dienotvarkėn visą eilį kitų klausimų, ne tik rinkimus pabėgėlių tarybos. Kerenskis sako, kad, pavyzdžiui, darbo grupė randanti tokiam atsitikime labai reikalingu įtraukti dienotvarkėn įstatymo sumanymą apie šaukimą kariuomenės policistų; negalima esą irgi užtylėti paskutiniųjų dienų atsitikimų. Jefremovas praneša, kad progresistai rastų reikalingu įtraukti šios dienos tvarkon įstatymo sumanymą svarstymą apie kareivių ir jų šeimynų aprūpinimą. Senjorenkonventas, neišrėšęs dienos tvarkos klausimo, galų gale nutarė leisti frakcijoms pasitarti savybėje ir vėl susirinkti 2 val. galutinai nustatyti šios dienos tvarką.

1 val. dienos, po senjorenkonvento posėdžio, V. Dūmoje prasidėjo pasitarimas atstovų — visų frakcijų, įeinančių parlamento blokan. Bloko atstovai sutiko, kad šiame Dūmos posėdyje būtų vien apskelbtas įsakymas apie Dūmos darbų pertrauką. Krupenskis ir kiti siūlo apsvastyti bloko posėdyje ir klausimą apie atstovų atšaukimą iš tam tikrų tarybų. Miliukovas palaiko kadetų frakcijos nuomonę, kiti nurodo, kad atstovų atšaukimas galis blogai atsiliepti gaminime armijai reikalingų daiktų ir todėl atstovams nereikėtų imties tokių priemonių. Po trumpų ginčų bloko atstovai sutinka, kad klausimas apie atstovų atšaukimą turis būti nutartas viso bloko ir kad reikią jis atidėti, kol paaiškės tolimesnis padėjimas.

Po parlamento bloko pasitarimo dar buvo atskirų Dūmos frakcijų pasitarimai. Dauguma frakcijų pritaria bloko nutarimui tenkinties apskelbimu V. Dūmos posėdyje įsakymo apie Dūmos paleidimą. Joms pritaria ir nacionalistai. Darbo ir s.-d. frakcijos nori, kad būtų svarstoma visa dienotvarkė, kurioje yra antras karo cenzūros įstatymo sumanymo svarstymas pastraipsniui ir keli paklausimai, ir randa reikalingu net papildyti ją keliais naujais punktais. Progresistai nutarė pasiūlyti senjorenkonventui visai nedaryti šios dienos posėdžio, o jeigu jų pasiūlymas nebutų priimtas, leisti kalbas apie paskutiniųjų dienų atsitikimus; jei būtų vien įsakymas apskelbtas, progresistai nutarė išeiti pačioje pradžioje iš posėdžių salės. Kadetų frakcija sutiko su bloko nutarimu tenkinties įsakymo apskelbimu, bet frakcijos posėdyje kilo ginčų del atstovų atšaukimo iš tam tikrų tarybų. Daugumas kalbėtojų nurodė, kad tuo tarpu geriau busią nepildyti frakcijos nutarimo, kol nenusprends šio dalyko visas parlamento blokas, kurio balsas turėtų daug didesnės reikšmės. Frakcija sutiko su ta nuomone ir nutarė atidėti kuriam laikui pildymą — frakcijos nutarimo atšaukti savo narius iš tam tikrų tarybų.

Po tų visų pasitarimų vėl susirinko senjorenkonventas. Paaiškėjo, kad dauguma frakcijų stovi už tai, kad V. Dūmos posėdyje būtų vien apskelbtas įsakymas. Kartu išreikšta noro, kad po viešojo posėdžio būtų sušauktas neviešas atstovų pasitarimas.

Galop, paaiškėjus visiems klausimams, pirmininkas atidaro patį V.

Dumos posėdį. Socijal-demokratai, darbininkai ir progresistai tuoj išeina iš salės. Posėdyje skaitomas Caro įsakymas senatui pertraukti V. Dumos darbus rugsėjo mėn. 3 d. ir sušaukti ją iš naujo ne vėliau, kaip lapkričio mėn. Perskaičius įsakymą, pirmininkas uždaro posėdį.

Tuoju posėdį uždarius, atstovai, Rodziankos sukviesti, renkasi neviešajam pasitarimui. Pirmas prataria Čheidzė. Jis kalba apie paskutiniųjų laikų žingsnių padarinius. Kairiųjų spalvininkų atstovas Godniovas pasiūlė įgalinti V. Dumos pirmininką pranešti Carui, kodėl V. Dumos nariai randa reikalingu, kad dabartiniu metu įstatymų leidžiamosios įstaigos veiktų. Godniovo pasiūlymą palaiko kiti atstovai. Jefremovas perskaitė perėjimo formulą, kurią progresistų frakcija buvo ketinusi įnešti Dumos posėdin. Kerenskis nurodo, kad dėl priimtosios dienotvarkės darbo grupė negalėjo kreiptis į liaudį, kviesdama būti šiuo metu ištermingais ir nesi-duoti provokuojamiems. Čheidzė ir Kerenskis, pasakę savo, išeina.

Ginčams pasibaigus, Dumos nariai įgalioja Rodzianką prašyti audijencijos pranešti Carui apie V. Dumos upą ir tikrąjį dalykų stovį. V. Dumos pirmininkas, dėkodamas už išreikštą jį pasitikėjimą, praneša, jog visada, kada jam yra leidžiamas pranešimas, jis randas reikalo supažindinti Augšiausiąją Valdžią ir su bendru V. Dumos upu.

Pasibaigus neviešajam atstovų pasitarimui, sužinoma, kad visos Dumos frakcijos, pradedant s.-d ir baigiant centro grupę, rado reikalingu, kad frakcijų nariai nevažiuotų iš Petrapilio. Nacijonalistų frakcija nutarė, kad bent pusė frakcijos turinti nuolat likti Petrapilyje. J. K.

Iš karo laukų.

Jau tik maža Lietuvos dalelė beliko vokiečių neužimta. Neseniai Vilniaus gubernija tebebuvo nepaliesta, dabar jau ir jai tenka kęsti didelius

karo vargus. Trakų, Vilniaus ir Švenčionių apskrityse eina smarkus mušiai. Žmonės bėga iš savo gyvenamųjų vietų ir slapstosi miškuose, ypač jų daug apie patį Vilnių. Daug miestelių ir sodžių sunaikinta.

Trakų miestais gerokai nukentėjęs, kaip rašo „Aušra“ № 31. Dideli kalėjimo rūmai esą išgriauti, daug namų sudegę, ypač daug išdegusi miesto dalis į Semeliškį ir tapusę. Bažnyčia kol-kas tebestovinti, tik vienas jos bokštas esąs sugadintas.

Užėžerės (Zatročės) grovo Juozo Tiškevičiaus dvaras daug nukentėjęs. Gražus sodas esąs sunaikintas, medžiai iškirsti. Rumuose esą sunaikinti rakandai, baldai, brangūs gobelinai ir kiti brangūs daiktai.

Semeliškio daug trobesių sugedinta. Liko sveikas tik miestelio vidurys ir bažnyčia. Cerkvė sunaikinta.

Žaslių miestelis beveik visas išdegęs, sugriauta ir graži Žaslių mūro bažnyčia.

Kaunas per paskutinius mušius labai nukentėjo. Daug namų išgriauta. Daugiausia kluvo Senajam miestui. Visai sunaikinti kun. pral. Maculevičiaus namai, kuriuose buvo L. Moterų Draugijos namų ruošos mokykla ir valgykla prie jos. Daug nukentėjo kunigų seminarija ir seminarijos bažnyčia. Bažnyčios galas nuverstas ir išversti dvi seminarijos sienės. Taip pat daug nukentėjo parapijos šv. Trejybės bažnyčia. Rusų cerkvės (soboro), kuri stovi pačiame miesto viduryje, prie Mikalojaus prospekto galo, nugriautas vienas galas. „Saulės“ namai, sako, kaž-kokiuo stebuklu išlikę visai sveiki.

Zinios.

Petrapilis.

Lietuvių mokyklos. Petrapilio lietuvių draugijos paleido Pe-

trapilio lietuvių tarpe atsišaukimą leisti vaikus į mokyklas. Atsišaukime nurodyti adresai ir vietos, kam bus įsteigtos mokyklos, ir žmonės, į kuriuos reikia kreipties. Atsišaukimas toks:

Lietuviai!

Greitu laiku bus įsteigtos lietuvių vaikams (vaikiukams ir mergaitėms) pradedamosios mokyklos šiuose rajonuose: 1) Viborbo pusė, 2) Novaja Derevnia, 3) Obvodnyj kanal (prie Baltijos vagzalo), 4) Smėliai (Pieski), 5) Petrogrado pusė, 6) Miesto centras (vidurys). Mokestis už mokslą nedidelis. Pabėgėlių ir neturtėlių vaikams bus mokiniams veltui. Užrašinėkite savo vaikus į mokyklas kuogreičiausiai. Vaikai užrašinėti galima:

Pas kun. Juodoką (prie Viborgo bažnyčios).

Pas kun. Senkų (Nievskij 32).

Pas kun. Bugenį (1 rota n. 11).

Pas kun. Laukaitį (prie šv. Stanislavo bažnyčios — Malaja Master-skaja 9).

Pas kun. Jevarausį (Ušakovskaja g-vė n. 22 už Narvos vartų).

Pas kun. Rutenį (Nievskij 32).

Pas Paulauskį (Smolnyj prosp. n. 9, b. 11).

Pas Strazdą (Liermontovskij prosp. n. 49, b. 26).

Pas Bigotą (zakristijoną prie bažnyčios) Cerkovnaja 9).

Pas Stanelytę (1 rota n. 18, b. 3).

Mokyklų Steigėjai.

Įvairios.

Pašalpa pabėgėliams. Vyriausias žemės ūkio ir žemės tvarkymo valdybos viršininkas Krivošeinas, rasdamas reikalingą, kiek yra galima, padėti pabėgėliams, duodant jiems miško medžiagos, įsakė žemės darbo ir valstybės turtų valdybų viršininkams duoti organizacijoms, kurių žinioje yra pabėgėlių tvarkymas, reikalingų šiam dalykui medžių (statymui ir malkoms) už pusę jų taksinės kainos; labai svarbiuose atsitikimuose valdyboms duodama teisės numažinti, kiek reikia, ir ši kaina.

Pabėgėlių surašymo ir žinių teikimo Biuro atsišaukimas.

Lietuvių Draugija dėl karo nukentėjusiems šelpiti įsteigė pabėgėlių surašymo ir žinių teikimo biurą. Biuro uždavinys—kuoplačiausiai rinkti visokias žinias apie pabėgėlius, pasinaudojant tomis žiniomis, informuoti pabėgėlius visokiais reikalais ir klausimais ir teikti jiems teisės pagalbą žodžiu, raštu ir per laikraštį.

Lietuviams pabėgėliams gimnazijos Voroneže.

M. Yčo 8-ųjų klasių vyrų gimnazija su visomis teisėmis — mokytojams ir mokiniams. Vietų dar yra visose klasėse, kreipties reikia arba į gimnazijos direktorių: Voronež gub., Direktorių častnoj muž. gimnazii M. M. Ičsą.

M. Yčo mergaičių gimnazija su visomis teisėmis. Bus atidaryta, jei susirinks ne mažiau kaip 200 mokinių. Kad nenusivėlintų mokslo metų pradžia, merginos, norinčios eiti mokslą, turi pasiskubinti duoti prašymus. Vietų yra visose klasėse. Kreipties reikia tiesiai į gimnazijos steigėją V. Dumos narį Martyną Yčą: Petrograd, Baskov per. 29—10.

Neturtingi mokiniai bus paliosuojami nuo mokesnio už mokslą. Mokiniams pabėgėliams Centralinis Lietuvių Draugijos Komitetas įtaise bendrabučių su visu išlaikymu.

Reikalingi inteligentai lietuviai,

kurie galėtų važinėti po įvairias vietas pabėgėlių šelpimo reikalais. Del sąlygų reikia kreipties į Centralinį Lietuvių Draugijos Biurą: Petrapilis, Baskov pereulok № 29—10.

Lietuvių Draugijos Komitetas nukentėjusiems dėl karo šelpiti galės dirbti savo darbą tikrai plačiai, tiksliai ir vaisingai tikrai turėdamas užtenkamai visokių žinių apie pabėgėlius, išsiblaškiusius po visą Rusiją. Tad Biuras, geizdamas, kad pabėgėliai būtų šelpiami ir apskritai rupinami, ypač dabar, kada artinas žiema ir pagalba yra reikalinga dar didesnė, negu ligšiol, kreipiasi į visus tautiečius, gyvenančius Rusijoje, prašydamas pranešti Biurui savo adresą (Biuro adresas: Petrograd, Baskov per. 29—10).

Be to, labai geistina būtų, kad kiekvienas praneštų Biurui tokių žinių:

1. Kiek jo gyvenamoje vietoje nuolat gyvena lietuvių?

2. Kiek ten yra pabėgėlių?

3. Kas iš vietos lietuvių (ne pabėgėlių) yra žymesnis ir užsiima visuomenės reikalais?

4. Ar kas nesutiktų pats darbuotis visuomenei.

Visų Lietuvių Komiteto įgaliotinių Biuras prašo pranešti savo adresus.

Plačiai atskleidžiamas „Lietuvių Balso“ skiltis mūsų tautos ir tautiečių reikalams nušviesti Redakcija prašo iš visur siųsti žinių.

Redaktorius-Leidėjas Martynas YČAS.

IEŠKO SAVŲJŲ:

Vaistietis Jonas, Prano sūnus, Žalionis, 31 metų amžiaus, Kauno apskrities, Betygalos valsčiaus, grįžęs iš Londono ir apsigyvenęs Petrapilyje Barmaliejevo g. № 22, b. 12, ieško savo tėvo Prano, motinos Petronėlės ir brolio Vladislavo Žvalionių ir giminaičio Igno Leonavičiaus.

Kauno miestietė Bronislava Borislauskienė 27 m. amžiaus, su sūnumi Ksaveru 2 m., išbėgusi iš Kauno ir apsigyvenusi Petrapilyje Pskovo g. № 28, b. 3, ieško savo vyro Vladislavo, 30 m. palikusio Kaune prie fortų darbo.

Valstietė Agota Pališkieinė 66 m., Naumiesčio apskrities, Kirdulių gminos, išbėgusi iš Kauno ir apsigyvenusi Petrapilyje Pskovo g. № 28, b. 3, ieško savo dukters Zofijos Kumietės, pasimetusios kelyje, važiuojant iš Kauno Kaišėdoryse.

Šeimyna ieško šių žmonių:

1) Jokūbo Čigo ir jo dukterų: Sofijos, Alvirės ir Marės — iš Sližių, Papilio vals., Zarasų apskr., Kauno gub.

2) Jono Krukonies—„Saulės“ kursų mokinio, iš Agarinių sodž., Suvalkų gub., kuris pastaraisiais laikais atsiskyrė nuo savo šeimos Vilniuje.

3) Petronėlės Tiškevičienės ir jos dukterų Kotrynos ir Petronėlės iš Betygalos valsč., Kauno gub.

Visus šiuos žmones prašoma atsiliepti ir paduoti savo adresą Biurui, adresas: Petrograd, Baskov pereulok, namo № 29. — Informaciono-Registracionnoje Biuro.

Marijona Pliauškaitė ieško savo tėvų Pranciškaus ir Marcijonos Pliauškų

iš Naujųjų švenčionių. Kas žino, prašom pranešti Lietuvių Centraliniam Biurui.

Liaudies mokytojai, atsiliepkite!

Jaučiama, kad liaudies mokytojams bus daug darbo. Kas nori gauti MOKYTOJO vietą, rašykite: į Centralinį Lietuvių Biurą: Петроградъ, Басковъ переулочъ д. № 29, кв. 10.

Pabėgėlių surašymo ir žinių teikimo Biuras

prie Centralinio Lietuvių Komiteto dėl karo nukentėjusiems šelpiti pradėjo darbuotis nuo rugp. 25 d.

Biuras surašo visus lietuvius, išsiblaškiusius po Rusiją, renka žinias apie jų padėjimą, padeda susieškoti kits kitą giminėms, pažįstamiems ir kaimynams; teikia visokią pabėgėliams reikalingą žinių ir duoda žodžiu ir raštu teisės ir kitokių patarimų.

Biuro adresas: Petrograd, Baskov per. 29, b. 10; tel. 652—02.

Tramvajai vaikščioja šie: №№ 4, 5, 6, 16, 17.

Biuro vedėjas advok. Kazys Šalkauskis.

Centralinio Komiteto Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpiti Pirmininko, Valstybės Dumos atstovo Martyno Yčo adresas: Петроградъ, Басковъ пер. № 29, телеф. 652-02. Ten pat gyvena Centralinio Lietuvių Komiteto Sekretorius St. Šilingas.

Centralinio Lietuvių Komiteto ir Pabėgėlių surašymo bei žinių teikimo Biuro adresas: Петроградъ, Басковъ пер., 29, кв. 10; tel. 652-02.

